

SAMENWERKINGSVORMEN — — *TUSSEN LEERKRACHTEN EN KUNSTDOCENTEN*

SAMENWERKINGSVORMEN — — TUSSEN LEERKRACHTEN EN KUNSTDOCENTEN

De samenwerking tussen leerkrachten en kunstvakdocenten kent diverse vormen, afhankelijk van de schoolcontext, behoeften en visie. Dit overzicht beschrijft verschillende samenwerkingsvormen, onderbouwd met (wetenschappelijke) literatuur. Bij elke vorm worden de rollen van leerkrachten en kunstdocenten toegelicht, evenals de effecten op leerlingen. Dit overzicht kan door routebegeleiders worden ingezet tijdens matchings- en adviesgesprekken tussen leerkrachten en kunstdocenten.

Samenwerking tussen leerkrachten en kunstdocenten binnen het onderwijs biedt zowel uitdagingen als kansen. Hoewel beide partijen het belang van kunstonderwijs erkennen, verschillen hun perspectieven vaak op het gebied van leerprocessen, organisatie en de waarde van kunst¹. Het is belangrijk om hier rekening mee te houden. Meer weten? Lees het onderzoek [Een woordenboek voor samenwerking tussen leerkracht en kunstdocent \(2021\)](#) van Edwin van Meerkerk. Het uiteindelijke doel is een samenwerking waarin kunst en onderwijs elkaar versterken. Door samenwerking en reflectie kan kunstonderwijs een inspirerende en betekenisvolle rol spelen in het leerproces van leerlingen². Deze samenwerking staat centraal binnen het programma Cultuureducatie met Kwaliteit.

¹ Meerkerk, van E., *Een woordenboek voor samenwerking tussen leerkracht en kunstdocent*, 2021, Radboud Universiteit.

² Copini, E. *Welke ruimte delen we?* 2021, Cultuur Oost.

INHOUD

<u>SOORTEN SAMENWERKINGSVORMEN</u>	<u>4</u>
<u>KORTE SAMENWERKINGSVORMEN</u>	<u>5</u>
<u>Workshop</u>	<u>6</u>
<u>Voorbeeldles</u>	<u>7</u>
<u>Kunstenaar in de klas</u>	<u>8</u>
<u>Vrijwilliger in de klas</u>	<u>9</u>
<u>LANGDURIGE SAMENWERKINGSVORMEN</u>	<u>10</u>
<u>Co-creatie</u>	<u>11</u>
<u>Co-teaching</u>	<u>12</u>
<u>Coaching on the job</u>	<u>13</u>
<u>BIJLAGEN</u>	<u>14</u>

SOORTEN SAMENWERKINGSVORMEN

Er wordt onderscheid gemaakt tussen korte en langdurige samenwerkingsvormen. Bij het kiezen van een samenwerkingsvorm is het belangrijk om naar het doel van de samenwerking te kijken. Bijvoorbeeld: het ontwikkelen van een leerlijn of het versterken van de verbinding met het lokale culturele veld. Op basis van het doel en gedeelde belangen van beide partijen kan een passende samenwerkingsvorm worden gekozen. Daarnaast is het essentieel om na te denken over de kunstzinnige kerndoelen die worden nagestreefd, om kunstonderwijs een integraal onderdeel van het schoolcurriculum te maken.

KORTE SAMENWERKINGSVORMEN

LANGDURIGE SAMENWERKINGSVORMEN

KORTE SAMENWERKINGSVORMEN

Korte samenwerkingsvormen kunnen veel voordelen bieden, zoals flexibiliteit en snelle implementatie. Ze maken het mogelijk om snel in te spelen op actuele thema's en behoeften van leerlingen. Een nadeel is dat er minder tijd is voor planning en evaluatie. Dit kan leiden tot een gebrek aan continuïteit en een minder duurzame samenwerking tussen kunstdocent en leerkracht.

WORKSHOP

VOORBEELDLES

KUNSTENAAR IN DE KLAS

VRIJWILLIGER IN DE KLAS

1 — WORKSHOP

Een kunstdocent verzorgt een eenmalige kunstzinnige workshop voor leerlingen, waarbij vooraf de leerdoelen en rolverdeling met de leerkracht worden besproken. Workshops kunnen onderdeel zijn van een thematische afsluiting of een doorgaande leerlijn.

Praktijkvoorbeeld

Theater van papier

(theaterworkshop voor de onderbouw)

Een krant? Dat zijn vellen papier vol letters, foto's en puzzels waar grote mensen in lezen. Maar kan die krant ook een vogel, een oceaan, een voetbal, de wind, een huis, een plant, sneeuw, tranen of een pruik zijn? Met een beetje verbeelding wordt een krant een hele wereld. Papier vormt de inspiratie voor deze theaterworkshop. Samen onderzoeken we hoe we hiermee beeld, beweging en theater kunnen maken. We scheuren, verknippen, ritselen, wapperen, verfrommelen, vertrappelen, plakken, plooiën, verzinnen, vertellen. We wekken een wereld van papier tot leven. De les kan ook een lessenreeks worden van 1, 2 of 3 lessen. Dit kan in overleg met de school.

Tip: Verzamel oud papier en kranten voorafgaand aan de workshop. Deze workshop wordt gegeven door [Karlijn van Kruchten](#) en [Maxim Schröder](#). Dit voorbeeld komt uit het Cultuurmenu van de gemeente Overbetuwe.

Effecten bij leerlingen:

- Kennismaking met een kunstvak
- Vergroten van artistieke technieken en expressie
- Stimuleren van creativiteit
- Vergroten van kennis en waardering voor kunst

Rol kunstdocent:

- Zelfstandig lesgeven aan de klas
- Overbrengen van vakinhoudelijke kennis en vaardigheden
- Inspireren en motiveren van leerlingen
- Creëren van een stimulerende leeromgeving

Rol leerkracht:

- Alle ruimte geven aan kunstdocent
- Actieve deelname aan de les en fungeren als rolmodel
- Begeleiden en ondersteunen van de les waar nodig
- Effectieve communicatie met leerlingen

2 — VOORBEELDLES

De kunstdocent voert een les uit waarbij rekening wordt gehouden met de leerbehoeften van de leerkracht. De leerkracht observeert en ervaart hoe de kunstdocent lesgeeft, met als doel zelf de les te kunnen geven. Voorafgaande afstemming over verwachtingen en rollen is cruciaal.

Praktijkvoorbeeld

Ritme-instrumenten en boomwhackers

- Introductie: de kunstvakdocent introduceert ritme-instrumenten en boomwhackers, toont verschillende instrumenten en hoe deze werken.
- Demonstratie: een eenvoudig ritme wordt gespeeld met de boomwhackers. De kleuren worden gekoppeld aan verschillende tonen en de leerlingen worden uitgenodigd om mee te doen.
- Overname door de leerkracht: na de demonstratie neemt de leerkracht het lesgedeelte over, herhaalt de uitleg en begeleidt de leerlingen bij het naspelen van het ritme.
- Reflectie en feedback: de leerlingen reflecteren op hun spel en ontvangen feedback van zowel de kunstvakdocent als de leerkracht. Gezamenlijk wordt besproken wat goed ging en wat verbeterd kan worden.
- Afsluiting: de les wordt afgerond met een korte bespreking van de leeropbrengsten en mogelijke toepassingen van de instrumenten in toekomstige muzieklessen.

Dergelijke lessen geven leerkrachten meer vertrouwen in het muziekonderwijs en bieden leerlingen een speelse en interactieve leerervaring.

[Meer voorbeelden van muzieklessen](#)

Effecten bij leerlingen:

- Vergroting van artistieke technieken en expressie
- Stimuleren van creativiteit
- Vergroten van kennis en waardering voor kunst

Rol kunstdocent:

- Afstemming met leerkracht over leerdoelen en lesopzet
- Inspelen op het niveau en de behoeften van de leerkracht
- Enthousiasmeren en begeleiden van de leerkracht

Rol leerkracht:

- Actieve deelname aan de les en fungeren als rolmodel
- Begeleiden en ondersteunen van de les waar nodig
- Effectieve communicatie met leerlingen

3 — KUNSTENAAR IN DE KLAS

Een kunstenaar uit de praktijk brengt een frisse blik en doorbreekt vaste patronen. Met vragen en experimenten stimuleren ze nieuwsgierigheid en creatieve denkprocessen. De focus ligt op het creëren van verrassende en ontregelende effecten bij leerlingen, zonder daar altijd specifieke leerdoelen of leerlijnen aan te verbinden.

Praktijkvoorbeeld

Kunst in de Klas

Kunst in de Klas zet de school op zijn kop! Door drie weken lang (deels) af te wijken van de gebruikelijke werkmethoden, ontstaan er verrassende inzichten bij zowel docent als leerling. Leerkrachten, kinderen, ouders en buurtbewoners zien samen de school transformeren tot een wereld die door de kinderen zelf is vormgegeven. Het project laat basisschoolleerlingen de kracht van creativiteit ontdekken. Door intensieve samenwerking met kunstenaars en kunstacademie-studenten, leren kinderen hun fantasie en wensen op een inventieve en concrete manier vorm te geven. [Kijk hier voor alle projecten.](#)

Effecten bij leerlingen:

- Verrassing en ontregeling
- Vergroting van artistieke technieken en expressie
- Stimulering van creativiteit
- Experimenteren en onderzoekend leren
- Verhoogde verbeeldingskracht

Rol kunstenaar:

- Centraal stellen van het leerproces en experiment van leerlingen
- Afstemming met leerkracht over rollen en taken
- Inspireren en motiveren van leerlingen
- Creëren van een stimulerende leeromgeving

Rol leerkracht:

- Actieve deelname aan de les en fungeren als rolmodel
- Begeleiden en ondersteunen van de les waar nodig
- Effectieve communicatie met leerlingen

4 — VRIJWILLIGER IN DE KLAS

Een vrijwilliger of amateur van een (lokale) culturele en erfgoedinstelling geeft gastlessen en workshops in het onderwijs. Deze personen zijn mogelijk minder pedagogisch of didactisch onderlegd, waardoor goede afstemming over verwachtingen en rollen belangrijk is.

Praktijkvoorbeeld

Museum Niemandsland

Museum Niemandsland vertelt het oorlogsverhaal van de Betuwe en wordt gerund door vrijwilligers die ook gastlessen verzorgen op scholen. Het museum maakt deel uit van het Cultuurmenu van Overbetuwe en Lingewaard.

Met een omgebouwde GMC-truck uit 1943 – ingericht als rijdend educatiecentrum – brengt het museum de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog naar het schoolplein. Leerlingen beleven via de verhalen van zeven personages hoe de oorlog werd ervaren door geallieerden, Duitsers en de lokale bevolking.

Effecten bij leerlingen:

- Kennis opdoen over een nieuw leergebied
- Vergroten van wereldoriëntatie
- Kennismaken met wereldoriëntatievakken, eventueel in verbinding met kunstzinnige vakken

Rol vrijwilliger:

- Gastles afstemmen op de leeftijd van de leerlingen
- Overbrengen van vakinhoudelijke kennis en vaardigheden
- Inspireren en motiveren van leerlingen

Rol leerkracht:

- Actieve deelname aan de les en fungeren als rolmodel
- Begeleiden en ondersteunen van de les waar nodig
- Effectieve communicatie met leerlingen

LANGDURIGE SAMENWERKINGSVORMEN

Voor deze samenwerkingsvorm is een duurzame relatie tussen leerkracht en kunstdocent belangrijk. Dit vereist een tijdsinvestering, wederzijds respect en begrip voor elkaars rollen. Het betrekken van vakoverstijgend onderwijs m.b.t. cultuureducatie en het aanbieden van professionele ontwikkeling aan leerkrachten kan de samenwerking versterken. Continuïteit is essentieel voor een succesvolle samenwerking. Losse lessen van een vakdocent hebben vaak minder impact dan langdurige samenwerkingsvormen die aansluiten bij de visie en het curriculum van de school³. Deze langdurige samenwerkingsvormen zorgen voor deskundigheidsbevordering bij leerkrachten en kunstdocenten. Het doel van deze deskundigheidsbevordering is om de professionele groei te bevorderen, de effectiviteit te verbeteren en de inzetbaarheid van onderwijs- en kunstprofessionals te vergroten.

CO-CREATIE

CO-TEACHING

COACHING ON THE JOB

³ Copini, E. *Welke ruimte delen we?* 2021, Cultuur Oost.

1 — CO-CREATIE

Bij co-creatie werken vakdocenten en leerkrachten nauw samen in het ontwikkelen en uitvoeren van lesmateriaal of educatieve projecten. Ze vullen elkaar aan en leren van elkaars expertise. Communicatie speelt hierbij een sleutelrol: duidelijke afspraken over verwachtingen, gezamenlijke reflectie en het benutten van elkaars kwaliteiten zijn essentieel⁴.

Praktijkvoorbeelden

Eerste CMK co-creatie op school in Gelderland

Op vrijeschool De Regge in Zutphen werken de docent, spoken word-artiest en routebegeleider samen aan een les over spoken word. De les sluit aan bij een poëziethema en de beleavingswereld van vmbo-leerlingen. Dankzij een bijdrage uit de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit kan deze co-creatie plaatsvinden. [Lees hier het hele artikel.](#)

Procesgericht thematisch onderwijs

Basisschool Martinus in Twello is in 2021 gestart met procesgerichte didactiek via de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit. Al snel werd dit doorontwikkeld naar Procesgericht Thematisch Onderwijs (PTO). De school leverde een bijdrage aan de ontwikkeling van de grafische weergave van PTO-fasen en -stappen en werkt inmiddels volledig volgens deze aanpak. Het team werkt met overtuiging en energie aan onderwijs waarin plezier, inzet en talent centraal staan. [Lees hier het hele artikel.](#)

⁴ Copini, E. Welke ruimte delen we? 2021, Cultuur Oost.

Effecten bij leerlingen:

- Rijke en geïntegreerde leerervaring
- Vergroten van wereldoriëntatie
- Kennismaken met (wereldoriëntatie)vakken in combinatie met kunstvakken
- Verdiepen van kennis door integratie van kunstvakken

Rol kunstdocent:

- Procesgericht werken en inzetten van expertise op het gebied van creatieve werkvormen, experiment en creativiteit
- Openstaan voor wederzijds leren
- Actieve betrokkenheid bij de ontwikkeling van lesmateriaal
- Gelijkwaardige samenwerking met de leerkracht

Rol leerkracht:

- Openstaan voor experiment en wederzijds leren
- Inzetten van kennis over leerlingen, schoolcontext en vakinhoudelijke thema's
- Actieve betrokkenheid bij de ontwikkeling van lesmateriaal
- Gelijkwaardige samenwerking met de kunstdocent

2 — CO-TEACHING

Co-teaching is een onderwijsmethode waarbij een leerkracht en een kunstdocent samen in één klas lesgeven. Ze werken gezamenlijk aan het plannen, geven en beoordelen van het onderwijs voor een groep leerlingen⁵. Ze delen de verantwoordelijkheid voor de les en zorgen ervoor dat de inhoud en de creatieve aspecten van een vak worden geïntegreerd.

Praktijkvoorbeeld

Muziek Talent Express

Een praktijkvoorbeeld van co-teaching bij muziekles is het project Muziek Talent Express van Aslan Muziekcentrum. Hier werken groepsleerkrachten en muziekdocenten samen om muziekonderwijs te geven. Tijdens de lessen speelt de muziekdocent bijvoorbeeld een ritme op een instrument, terwijl de groepsleerkracht de leerlingen begeleidt bij het naspelen en het organiseren van de klas. Deze samenwerking zorgt ervoor dat de leerlingen profiteren van de muzikale expertise van de muziekdocent en de pedagogische vaardigheden van de groepsleerkracht.

Effecten bij leerlingen:

- Meer persoonlijke begeleiding door aanwezigheid van twee leerkrachten
- Rijkere en gevarieerdere leeromgeving door verschillende expertises en stijlen
- Meer aandacht voor diverse leerbehoeften, inclusief speciale onderwijsbehoeften

Rol kunstdocent:

- Delen van verantwoordelijkheden met de leerkracht
- Gezamenlijk geven van instructie, klassenmanagement en beoordeling van voortgang
- Inbrengen van vakinhoudelijke kennis en expertise over creativiteit en experiment

Rol leerkracht:

- Delen van verantwoordelijkheden met de kunstdocent
- Gezamenlijk geven van instructie, klassenmanagement en beoordeling van voortgang
- Kennis van schoolcontext en leerlingen, ondersteuning van de kunstdocent op pedagogisch en didactisch gebied

⁵ Scruggs, T. E., & Mastropieri, M. A.
Co-teaching in inclusive classrooms: A meta-analysis, 2007

3 — COACHING ON THE JOB

Coaching on the job is een methode waarbij een coach (de kunstdocent) leerkrachten coacht en ondersteunt terwijl zij lesgeven. In plaats van formele training vindt de coaching plaats in de onderwijspraktijk zelf. Dit helpt leerkrachten om direct feedback te ontvangen en hun vaardigheden direct in de praktijk te verbeteren.

Praktijkvoorbeeld

Meester-gezel leertraject

Meester-gezel is een verdiepend leertraject dat (nieuwe) talentvolle kunstvakdocenten die willen en kunnen werken voor, met en in het primair onderwijs, samenbrengt met ervaren kunstvakdocenten. Een praktijkgericht leertraject voor zzp'ers die werken in het primair onderwijs en cultuureducatieve ambities hebben binnen de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. [Lees hier meer over dit project.](#)

↘ [Lees hier meer over de werkwijze van Diovrie Krus, coach voor leerkrachten.](#)

Effecten bij leerlingen:

- Enthousiaste leerkracht die bekwaam is in een kunstvak
- Inspiratie en motivatie om met het kunstvak aan de slag te gaan
- Vergroten van kennis en vaardigheden met betrekking tot het specifieke kunstvak

Rol kunstdocent:

- Afstemming met leerkracht over leerstijl en behoeften
- Inzicht in het niveau van de leerkracht en daarop aansluiten
- Flexibiliteit en rekening houden met leerbehoeften van de leerkracht
- Observatie van lessen en geven van feedback
- Beschikken over trainersvaardigheden en kennis van het onderwijs
- Kennis van leerlijnen en het curriculum in het primair onderwijs

Rol leerkracht:

- Bewustzijn van eigen ontwikkel- en leervragen
- Bekwaam worden in het kunstvak en dit zelfstandig kunnen geven
- Reflectie op eigen handelen en het coachingstraject
- Bereidheid om tijd te investeren in professionele ontwikkeling

BIJLAGEN

SAMENVATTING ONDERZOEK EDWIN VAN MEERKERK

EEN WOORDENBOEK VOOR SAMENWERKING TUSSEN LEERKRACHT EN KUNSTDOCENT, 2021

Verschillen in benadering en perspectief

Kunstdocenten en leerkrachten hebben verschillende professionele identiteiten. Kunstdocenten richten zich vaak op de klas als geheel en benadrukken procesmatig werken, terwijl leerkrachten individueel gericht zijn en gestructureerd werken. Deze uiteenlopende werkwijzen kunnen spanningen veroorzaken, maar bieden ook kansen voor aanvulling en verrijking. Kunstdocenten zien falen als essentieel in het artistieke proces, terwijl leerkrachten vaak terughoudend zijn vanwege faalangst, organisatorische beperkingen en de reacties van ouders. Kunstvakdocenten en leerkrachten hebben een andere kijk op de leerdoelen van leerlingen m.b.t. de kunstvakken. De kijk op kunst en didactiek is vaak anders. De andere manier van leren en de andere didactiek die de kunsten met zich meebrengen, kunnen leerkrachten onzeker maken. Het is dan aan de kunstdocent om hen handvatten aan te reiken om er toch aan te beginnen. Dat betekent dat het voorbeeld van de kunstdocent niet bedoeld is om te kopiëren, maar om te inspireren tot een andere manier van omgaan met de lesstof.

Het leerproces

Succesvol kunstonderwijs vraagt om fysieke en mentale ruimte voor leerlingen. Kunstdocenten leggen nadruk op creativiteit, reflectie en procesmatig leren, terwijl leerkrachten zich richten op het welzijn en de cognitieve ontwikkeling van hun leerlingen. Een gezamenlijk gesprek over professionele identiteit, didactiek en uitdagingen is essentieel om tot een gemeenschappelijke basis te komen.

Organisatie en samenwerking

De samenwerking vraagt om wederzijds begrip en langdurige inzet. Betrokkenheid van het gehele schoolteam, inclusief de schoolleiding en interne cultuurcoördinator (icc'er), is cruciaal. Culturele instellingen en kunstdocenten

moeten aansluiten bij het cultuurbeleidsplan van de school. Tegelijkertijd vormen tijdgebrek en hoge werkdruk obstakels voor voorbereidend overleg en een duurzame samenwerking. Het vinden van balans tussen de prioriteiten van de school en de doelen van cultuureducatie blijft een uitdaging.

De rol van kunst

Leerkrachten en kunstdocenten verschillen in hun opvattingen over de waarde van kunstonderwijs. Voor leerkrachten fungeert kunst vaak als een contrast met andere vakken, gericht op plezier en creativiteit. Kunstdocenten zien kunst als een middel voor diepgaand leren en brede persoonlijke ontwikkeling. Dit verschil vraagt om voortdurende dialoog over het doel van kunstonderwijs en de betekenis ervan binnen de schoolcontext.

Belemmeringen en kansen

De schoolcultuur speelt een grote rol in het succes van kunstonderwijs. Structuur en veiligheid zijn belangrijke voorwaarden, maar kunnen botsen met de vrije aard van kunstvakken. Het risico op stagnatie in samenwerking is groot wanneer scholen zich niet blijven openstellen voor nieuwe inzichten en methoden. Vooroordelen over creativiteit en angst om risico's te nemen moeten worden overwonnen, wat vraagt om een ondersteunende cultuur en duidelijke doelstellingen.

Naar duurzame samenwerking

Tot slot is het essentieel dat scholen ruimte blijven bieden aan kunstvakken en erkennen dat de waarde ervan verder gaat dan plezier of ontspanning: het draagt bij aan een brede, sociaal-emotionele en cognitieve ontwikkeling van leerlingen.

SAMENVATTING ONDERZOEK EMIEL COPINI

WELKE RUIMTE DELEN WE? 2021

Samenwerkingsvormen

Een veelgebruikte aanpak is een duidelijke taakverdeling, waarbij de kunstvakdocent creatieve taken uitvoert en de leerkracht pedagogisch en organisatorisch verantwoordelijk is. In andere gevallen begeleidt de vakdocent een deel van het proces, waarna de leerkracht dit zelfstandig voortzet. Actieve deelname van de leerkracht tijdens lessen van de vakdocent kan bovendien een stimulerend effect hebben op leerlingen en leerkrachten zelfvertrouwen en vaardigheden geven.

Co-creatie: samen leren en versterken

Bij co-creatie werken vakdocenten en leerkrachten nauw samen, vullen ze elkaar aan en leren ze van elkaars expertise. Communicatie speelt hierbij een sleutelrol: duidelijke afspraken over verwachtingen, gezamenlijke reflectie en het benutten van elkaars kwaliteiten zijn essentieel. Co-creatie vereist vertrouwen, openheid en ruimte voor experimenteren. Vakdocenten brengen frisse ideeën en creatieve werkvormen mee, terwijl leerkrachten de leerlingen en de schoolcontext goed kennen. Samen kunnen zij inspirerend onderwijs bieden.

Verwondering en reflectie

Verwondering vormt een verbindende factor in de samenwerking. Wanneer vakdocenten en leerkrachten zich samen verwonderen over het werk van leerlingen, ontstaat een natuurlijke verbinding. Dit stimuleert reflectie en voorkomt te sturende feedback. Samen kijken naar leerlingen biedt beide partijen nieuwe inzichten en bevordert een vernieuwende kijk op het onderwijsproces.

Faalruimte en experimenteren

Een veilige leeromgeving waarin experimenteren en fouten maken worden aangemoedigd, is belangrijk. Dit geldt voor leerlingen én leerkrachten. Kunstvakdocenten hebben een belangrijke rol in het ondersteunen van leerkrachten, zodat zij de ruimte krijgen om te leren en te groeien. Deze aanpak stimuleert creativiteit en vergroot het zelfvertrouwen van leerkrachten.

Autonomie van de leerkracht

Duurzame samenwerking bevordert de autonomie van leerkrachten.

Door samen te werken, mee te doen en te reflecteren, leren zij hoe ze zelfstandig kunstonderwijs kunnen geven. Dit versterkt hun vaardigheden en zorgt ervoor dat leerlingen profiteren van inspirerende leerervaringen.

LEESTIPS OVER SAMENWERKING

TUSSEN KUNSTDOCENT EN LEERKRACHT

Artists' Perspectives on Art Practice and Pedagogy

Emily Pringle

Onderzoekt hoe kunstenaars hun artistieke praktijk en pedagogische benaderingen zien. Pringle bespreekt de rol van kunstenaars als opvoeders en hoe hun creatieve processen en methoden van onderzoek bijdragen aan het onderwijs. Ze benadrukt dat kunstenaars vaak niet alleen als makers van kunstwerken worden gezien, maar ook als onderzoekers die betekenis en begrip creëren door hun werk.

[Lees meer](#)

Kwaliteit kunsteducatie op Hollandse basisscholen

Dirk Monsma

Bespreekt de rol van kunstdocenten in het basisonderwijs en hoe hun pedagogische en didactische vaardigheden worden gewaardeerd. Het benadrukt het belang van afstemming tussen kunstdocenten en leerkrachten om een samenhangend onderwijsaanbod te realiseren.

[Lees meer](#)

Interdisciplinair kunstonderwijs

Kunstzone

Behandelt de voorwaarden voor succesvolle samenwerking en integratie van disciplines binnen het kunstonderwijs. Het bespreekt de verwachtingen van zowel docenten als studenten en biedt inzichten in hoe interdisciplinair werken effectief kan worden vormgegeven.

[Lees meer](#)

BIBLIOGRAFIE

Coaching for performance: A practical guide for managers and coaches, 2014

Becker, K., & Johnston, B.

Welke ruimte delen we?

2021, Cultuur Oost, Copini, E.

Een woordenboek voor samenwerking tussen leerkracht en kunstdocent, 2021, Radboud Universiteit.

Meerkerk, van E.

Co-teaching in inclusive classrooms: A meta-analysis, 2007

Scruggs, T. E., & Mastropieri, M. A.

Dit document is geschreven door:
Irene Flapper en Annemarie Oerlemans

**cultuur
oost**

De Gelderse
adviesorganisatie voor
kunst & cultuur

cmk@cultuuroost.nl
cmk.cultuuroost.nl